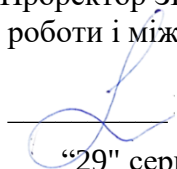

Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор ЗВО з науково-педагогічної
роботи і міжнародних зв'язків

Інна АНДРУШКО

“29” серпня 2025 року

“ПОГОДЖЕНО”

Завідувач кафедри спортивної медицини,
фізичного виховання та реабілітації

проф. ЗВО Лариса САРАФІНІЮК

“28” серпня 2025 року

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

**«ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ТА СПОРТИВНА
МЕДИЦИНА»**

Спеціальність	221 Стоматологія
Освітній рівень	Магістр
Освітня програма	ОПП «Стоматологія», 2022
Навчальний рік	2025-2026
Кафедра	Спортивної медицини, фізичного виховання та реабілітації
Лектор	Професор ЗВО Лариса САРАФІНІЮК
Контактна інформація	fizkult@vnmu.edu.ua вул.Пирогова, 56 (спортивний корпус), (0432) 695995
Укладач силабусу	Доцент ЗВО Олена ЛЕЖНЬОВА

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ОК 43, складова циклу дисциплін професійної підготовки
Курс/семестр	4 курс (VIII семестр)
дисципліни(загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	30 годин /1 кредит ЄКТС
Структура дисципліни	Лекції - 4 год Практичні заняття - 18 год Самостійна робота -8 год В цілому: аудиторні заняття – 73,3%, самостійна поза аудиторна робота – 26,7%
Кількість змістових модулів	2
Мова викладання	українська
Форма навчання	Очна (при впровадженні карантинних заходів-дистанційна очна)

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. Вивчення навчальної дисципліни

«Фізичної реабілітації та спортивної медицини» передбачає засвоєння основних принципів використання засобів та методів фізичної реабілітації при різних стоматологічних патологіях для більш швидкого і успішного відновлення здоров'я, працездатності та якості життя хворої людини. Також предметом вивчення «Фізичної реабілітації та спортивної медицини» є: морфо- функціональний відбір для занять тим чи іншим видом спорту відповідно до генетично і фенотипово зумовленими можливостями індивідууму; забезпечення якісного поглибленого диспансерного обстеження, включаючи допуск до змагань на підставі оцінки стану здоров'я; впровадження сучасних методів діагностики в систему медичного моніторингу за спортсменами; підвищення рівня та якості медичного забезпечення шляхом створення уніфікованої програми медичного забезпечення спортсменів вищої кваліфікації на всіх рівнях спортивної діяльності, включаючи тренування і змагання; створення єдиної стандартної системи збору та аналізу результатів обстеження спортсменів з дотриманням принципу конфіденційності; профілактика і лікування захворювань і травм спортсменів в процесі їх професійної діяльності; розробка сучасних методів ранньої діагностики і лікування перенапруження; контроль за функціональним станом спортсменів в умовах обраної спортивної діяльності; корекція функціонального стану і після навантажувального відновлення спортсменів.

Передреквізити. Програма з дисципліни «Фізична реабілітація та спортивна медицина» базується на знаннях анатомії людини, медичної біології, медичної хімії, медичної та біологічної фізики, фізіології, патофізіології, гігієни та екології, фармакології, пропедевтики внутрішньої медицини, пропедевтики дитячих хвороб й інтегрується з цими дисциплінами; забезпечує послідовність та взаємозв'язок з внутрішньою медициною, стоматологією, стоматологічною хірургією, травматологією й стоматологічною ортопедією, неврологією, та іншими предметами; забезпечує впровадження сучасних методів діагностики в систему медичного моніторингу за спортсменами, розробку сучасних методів ранньої діагностики і лікування перенапруження, стоматологічних захворювань, вроджених вад прикусу у дітей; контроль за функціональним станом спортсменів в умовах обраної спортивної діяльності, реабілітаційні заходи щодо профілактики захворювань зубо-щелепної ділянки, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з фізичної реабілітації та спортивної медицини в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності.

Мета курсу та його значення для професійної діяльності. Метою викладання навчальної дисципліни “Фізична реабілітація та спортивна медицина” є: формування у студентів цілісного уявлення про можливості, форми і методи медичного контролю при проведенні фізичної реабілітації; мати уяву про засоби попередження передпатологічних та патологічних станів, що виникають при нераціональному застосуванні фізичних вправ; розуміння значення своєчасного застосування засобів фізичної реабілітації в комплексному лікуванні і реабілітації хворих стоматологічного профілю, а також в попередженні професійних захворювань у лікарів-стоматологів.

Постреквізити. В процесі вивчення дисципліни набуваються знання, необхідні для успішного засвоєння дисциплін професійної підготовки, а саме: внутрішньої медицини, хірургії, травматології та ортопедії, стоматологічної терапії, стоматологічної ортопедії та хірургії, педіатрії та інших клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосування знань з спортивної медицини в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності.

3. Результати навчання дисципліни:

знати:

1. Основні поняття фізичної реабілітації та спортивної медицини.
2. Основи механотерапії.
3. Покази та протипокази до застосування фізичної реабілітації, та спортивної медицини, техніка їх проведення, критерії дозування.
4. Застосування фізичної реабілітації при захворюваннях зубощелепної системи.

вміти:

1. Оволодіти методикою комплексного лікарського обстеження, включаючи дослідження та оцінку фізичного розвитку людини, функціональних здібностей організму та функціональних здібностей стану зубощелепної системи.
2. Виявляти зовнішні ознаки різних ступенів стомлення при виконанні фізичних вправ.
3. Знати причини виникнення патологічних та препатологічних станів а також фактори ризику раптової смерті при нераціональних заняттях фізичною культурою та спортом.
4. Вибирати засоби ФР та застосовувати оптимальні методики ЛФК при захворюваннях зубощелепної системи.
5. Вміти надавати хворим стоматологічного профілю рекомендацій щодо самостійних занять фізичними вправами за вказівкою лікаря, з поясненням особливостей самоконтролю під час занять.
6. Вміти оцінювати ефективність застосування засобів фізичної реабілітації в процесі відновного лікування в стоматології

4. Зміст та логістика дисципліни

Модуль 1. Спортивна медицина	III семестр 0 год/1 кредит	лекції №№ 1 практичні заняття №№ 1-3 семи для самостійного опрацювання № 1
------------------------------	-------------------------------	---

Модуль 2. Фізична реабілітація	III семестр 30 год/1кредит	лекції №№ 2 практичні заняття №№ 4-8 теми для самостійного опрацювання №№ 2-4
--------------------------------	-------------------------------	--

Дисципліна включає 8 тем.

Змістовий модуль 1. Спортивна медицина

Тема 1. Комплексне лікарське обстеження під час занять фізичними вправами.

Дослідження та оцінка фізичного розвитку людини.

Тема 2. Дослідження та оцінка функціональних можливостей організму. Лікарський висновок.

Дослідження та оцінка функціонального стану зубо-щелепної системи в стоматологічній клініці.

Тема 3. Передпатологічні та патологічні стани і захворювання при нераціональних заняттях фізичною культурою та спортом.

Змістовий модуль 2. Фізична реабілітація

Тема 4. Загальні основи застосування засобів фізичної реабілітації у хворих стоматологічного профілю.

Особливості застосування лікувального масажу в стоматології.

Тема 5. Фізична реабілітація при гнійно-запальних процесах в щелепно-лицевій ділянці та при невритах лицевого та трійчастого нервів.

Тема 6. Фізична реабілітація при переломах щелеп та кісток лицевого скелету, при захворюваннях та контрактурах скронево-нижньощелепних суглобів.

Тема 7. Фізична реабілітація при реконструктивних та пластичних операціях у щелепно-лицевій ділянці, порушеннях прикусу та вроджених аномаліях розвитку щелеп у дітей.

Тема 8. Застосування засобів фізичної реабілітації для профілактики та лікування професійних захворювань у лікарів-стоматологів.

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів спортивної медицини та фізичної реабілітації.

Практичні заняття передбачають теоретичне обґрунтування основних питань теми та засвоєння наступних **практичних навичок**:

1. Засвоїти основні завдання, форми й особливості медичного контролю під час занять фізичними вправами.
2. Оволодіти методикою комплексного лікарського обстеження, включаючи дослідження та оцінку фізичного розвитку, функціональних здібностей організму та стану здоров'я людини.
3. Оволодіти методикою діагностики ступеня функціональних розладів зубо-щелепної системи у хворих стоматологічного профілю.
4. Визначати мету, завдання, основні засоби та методичні принципи фізичної реабілітації.
5. Знати визначення і особливості методу ЛФК та пояснювати механізми лікувальної дії фізичних вправ.
6. Здійснювати вибір оптимального режиму рухової активності для хворих стоматологічного профілю залежно від етапу та періоду фізичної реабілітації, а також з урахуванням толерантності до фізичного навантаження.
7. Призначати засоби ФР з урахуванням індивідуальних особливостей організму, клінічного перебігу захворювання та функціональних розладів зубо-щелепної системи у хворих стоматологічного профілю.
8. Вміти вибирати засоби ФР та застосовувати оптимальні методики ЛФК при гнійно-запальних процесах в щелепно-лицевій ділянці, відкритих та закритих зламах щелеп з урахуванням методу фіксації уламків, при травматичних ушкодженнях, в т.ч. опіках, м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки.

ділянки, контрактурах висково- нижньощелепних суглобів, невриті лицевого чи трійчастого нервів, при реконструктивно-відновних операціях з приводу травм м'яких і кісткових тканин лицевого скелету, видалення новоутворень, незрощення верхньої губи та піднебіння та ін., при аномаліях розвитку прикусу, функціональних порушеннях і вроджених вадах зубо-щелепної системи у дітей.

9. Оволодіти засобами ФР з урахуванням індивідуальних особливостей організму з метою профілактики професійних захворювань лікарів стоматологів. На практичних заняттях студенти проводять функціональні проби та тести, заповнюють лікарсько-контрольну карту та формулюють висновки до виконаних функціональних проб.

На практичних заняттях студенти проводять функціональні проби та тести, заповнюють лікарсько-контрольну карту та формулюють висновки до виконаних функціональних проб.

Самостійна робота студента передбачає підготовку до практичних занять та опрацювання практичних навичок, вивчення тем для самостійної поза аудиторної роботи.

Контроль засвоєння тем самостійної поза аудиторної роботи здійснюється підсумковому контролю з дисципліни.

Тематичні плани лекцій, календарні плани практичних занять, тематичний план самостійної поза аудиторної роботи, обсяг та напрямки індивідуальної роботи опубліковані на сайті кафедри.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра спортивної медицини, фізичного виховання та реабілітації./Студенту/Очна форма навчання/ Стоматологія/ 4 курс/Навчально-методичні матеріали/ або за посиланням <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра спортивної медицини, фізичного виховання та реабілітації.#. Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmu.edu.ua.

5. **Форми та методи контролю успішності навчання**

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, розв'язання ситуаційних задач, проведення функціональних проб, їх трактування та оцінка їх результатів
Підсумковий контроль дисципліни – залік	Методи: конвертація у бали середнього арифметичного поточної успішності за універсальною 200- бальною шкалою (від 72 до 120 балів) (згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи)
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, клінічно-орієнтовані ситуаційні завдання, практичні завдання, демонстрація практичних навичок

6. **Критерії оцінювання**

Оцінювання знань здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи>).

Поточний контроль	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Контроль практичних навичок	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок

Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 200-бальною шкалою) Індивідуальна робота – від 6 до 12 балів. Сумарно від 122 до 200 балів.
------------------------	--

Шкала оцінювання дисципліни: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,9	B	добре	
160-169,9	C		
141-159,9	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	-
120-140,99	E	-	зараховано
119-61	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
1-60	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань студента

Оцінювання усної відповіді під час поточного контролю

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який показав різнобічні і глибокі знання теми практичного заняття, вміє успішно виконувати практичні завдання, які передбачені програмою, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально- програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань.

Оцінка «добре» виставляється студенту, який виявив повне знання теми практичного заняття, успішно виконує передбачені програмою практичні завдання, здатний до самостійного оволодіння тематичного плану.

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який виявив знання основного теми практичного заняття в обсязі, необхідному для подальшого навчання, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок.

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не виявив достатніх знань теми практичного заняття, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою практичних завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи.

Оцінювання виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який, знає хід, послідовність обстеження та визначення функціонального стану організму фізкультурника і спортсмена, демонструє правильне виконання необхідних практичних навичок та вірно з чіткими формулюваннями узагальнень та висновків оформляє лікарсько-контрольну карту.

Оцінка «**добре**» виставляється студенту, який допускає неточності при проведенні обстеження та визначення функціонального стану організму фізкультурника і спортсмена, але здатний самостійно виявити допущені помилки та може продемонструвати виконання практичної навички в цілому, оформляє лікарсько-контрольну карту.

Оцінка «**задовільно**» виставляється студенту, який знає основи практичного завдання, але зазнає труднощів при проведенні обстеження та визначення функціонального стану організму фізкультурника і спортсмена, не може продемонструвати повну правильну послідовність практичних навичок, не може трактувати в повному обсязі результати проведених досліджень, неохайно оформляє лікарсько-контрольну карту.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється студенту, який не може продемонструвати виконання практичної навички, зазнає значних труднощів при проведенні обстеження та визначення функціонального стану організму фізкультурника і спортсмена, порушує порядок виконання практичної роботи, не реєструє хід роботи в лікарсько-контрольній картці.

Нарахування індивідуальних балів здійснюють на підставі Положення про організацію навчального процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім.М.І.Пирогова (Вінниця, 2020). (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи>).

12 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який отримав призове місце на міжвузівських олімпіадах з дисципліни або призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт або призове місце на міжвузівській/міжнародній науковій конференції з наявністю друкованої роботи;

11 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який отримав I місце на внутрішньовузівській олімпіаді з дисципліни або I місце на студентській науковій конференції з наявністю друкованої роботи, або приймав участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;

10 балів - додаються до оцінки з дисципліни студенту, який отримав призове місце (II-III) на внутрішньовузівській олімпіаді з дисципліни або на студентській науковій конференції з наявністю друкованої роботи; або за участь (без призового місця) міжвузівських олімпіадах з дисципліни або призове місце на міжвузівській/міжнародній науковій конференції з наявністю друкованої роботи;

9 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який приймав участь (без призового місця) у внутрішньовузівській олімпіаді з дисципліни або студентській науковій конференції з наявністю друкованої роботи;

8 балів - додаються до оцінки з дисципліни студенту, який активно приймав участь у роботі студентського наукового гуртка, опублікував друковану роботу за результатами науково-практичного дослідження, але не приймав особисто участь у студентській науковій конференції, підготував стендову доповідь.

6 балів - додаються до оцінки з дисципліни студенту, який виготовив не менше 3 таблиць, або навчальний відеофільм для поповнення наочного забезпечення викладання дисципліни (з урахуванням обсягу та важливості виконаної роботи).

7. Політика навчальної дисципліни/курсу

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу в ВНМУ ім.М.І.Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях, а також правил поведінки при сигналі «**ПОВІТРЯНА ТРИВОГА**».

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен бути підготовленим до практичного заняття.

На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 5

хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

На практичних заняттях студент має бути одягнений в робочу форму (медичний халат). Студенти, які не мають робочої форми, не допускаються до заняття.

Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача; при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після виконання практичної роботи.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки під час виконання практичних завдань.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра спортивної медицини, фізичного виховання та реабілітації.#) черговому викладачу. Для відпрацювання пропущеного заняття студент має письмово чи усно відповісти на питання до теми заняття. Відпрацювання пропущених лекцій здійснюється після надання конспекту лекційного матеріалу, або написання реферату, чи підготовки власної презентації з теми пропущеної лекції.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). До підсумкового контролю (залік) допускаються студенти, не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та лекцій та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни студент може отримати за індивідуальну роботу, обсяг якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально- методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно Положенню про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен подати спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять та лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра спортивної медицини, фізичного виховання та реабілітації./ Студенту або <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра спортивної

медицини, фізичного виховання та реабілітації. / Новини).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

8. Навчальні ресурси

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра спортивної медицини, фізичного виховання та реабілітації./ Студенту.

1) Основна література:

1. Фізична реабілітація та спортивна медицина в системі підготовки лікарів-стоматологів : навч. посіб. / О. А. Дуло [та ін.] ; Ужгород. нац. ун-т. – Ужгород : Говерла, 2024. – 211 с.
2. Діагностика і профілактика захворювань та травм, що виникають в наслідок нерациональних занять спортом / Михалюк Є.С., Сиволок В.В.. – Запоріжжя, 2022. – 200 с.
3. Foundations of the physical rehabilitation in medicine / Anatoliy Mahlovanyy, Olha Kuninets, Igor Grygus //Фізична терапія, здоров'я, фізична культура та педагогіка : монографія . Fizjoterapia, zdrowie, kultura fizyczna i pedagogika : monografia. – Рівне : НУВГП, 2021. – С. 147 – 175.
4. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії : підруч. для студентів І рівня вищ. освіти: галузь знань 22 "Охорона здоров'я", спец. 227 "Фізична терапія, ерготерапія" / за заг. ред.: Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчука. - Тернопіль : ТДМУ "Укрмедкнига", 2020. - 372 с.
5. Лянной Ю. О. Основи фізичної реабілітації: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Ю. О. Лянной ; ред. Ю. О. Лянной. - Суми : Вид-во Сум. ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. - 368 с.
6. Спортивна медицина : підруч. для студентів закл. вищ. освіти / Лариса Ян-Генріхівна Шахліна, Борис Григорович Коган, Тетяна Олександрівна Терещенко, Володимир Петрович Тищенко, Сергій Михайлович Футорний ; за ред. Лариса Ян-Генріхівна Шахліна. – Київ : Нац. Ун-т фіз. виховання і спорту України : Олімпійська література, 2018. – 422, [1] с.
7. Михалюк Є. Л. Актуальні питання спортивної медицини. Ч. 1 : монографія / Євген Леонідович Михалюк. – Одеса : Купрієнко Сергій Васильович ; Запоріжжя : [Б. в.], 2017. – 158 с.
8. David X. Cifu. Braddom's Physical Medicine and Rehabilitation. - Commonwealth University School of Medicine, Richmond, Virginia, 2017. – 1184 p.

2) Додаткова література:

1. Спортивна медицина. Підручник для студентів закл. вищої освіти фіз. виховання і спорту / за ред Л.Я.-Г. Шахліної. – К.: Олимпийская литература, 2019. – 424 с.
2. Михалюк Є. Л. Терапевтичні вправи: підручник / Є. Л. Михалюк, Ю. Г. Резніченко. -Запоріжжя : ЗДМУ, 2020. - 228 с.
3. Григус І. М. Фізична реабілітація при захворюваннях дихальної системи: навч. посіб. -Львів : Новий світ-2000, 2020. - 170 с.
4. Колишкін О. В. Теоретико-практичні основи адаптивної фізичної культури: навч. посіб. / О. В. Колишкін. - Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. - 424 с.
5. Спортивна медицина. Підручник для студентів закл. вищої освіти фіз. виховання і спорту / за ред Л.Я.-Г. Шахліної. – К.: Олимпийская литература, 2019. – 424 с.

3) Електронні ресурси:

1. Електронна адреса сайту університету: <http://vnmu.edu.ua>
2. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnmu.edu.ua>
3. Бібліотека Національного університету фізичного виховання і спорту України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uni-sport.edu.ua/>
4. Научная библиотека по физической культуре и спорту БГУФК [Электронный ресурс]. –Режим доступа: <http://www.sportlib.iatp.by>
5. МОЗ України <https://moz.gov.ua/>
6. Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>

Англійською мовою:

1. International Association of Sport International – IASI [Elektronic resource]. –. – Access mode: www.iasi.org/home.html
2. <https://www.biomedcentral.com/>
3. <http://search.ebscohost.com/>
- 4) Презентації лекцій, Методичні рекомендації до практичних занять та СРС

9. Розклад та розподіл груп по викладачам опублікований на веб-сторінці кафедри ((<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра спортивної медицини, фізичного виховання та реабілітації./ Студенту).

10. Питання до підсумкового контрол. дисципліни опубліковані на веб-сторінці кафедри ((<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра спортивної медицини, фізичного виховання та реабілітації / Студенту).

Силабус з дисципліни «Фізична реабілітація та спортивна медицина» обговорено та затверджено на засіданні кафедри спортивної медицини, фізичного виховання та реабілітації (протокол №1, від «28» серпня 2025 року

Відповідальний за курс

(підпис)

доцент ЗВО (Олена ЛЕЖНЬОВА)

Завідувач кафедри спортивної медицини,
фізичного виховання та реабілітації

(підпис)

професор ЗВО (Лариса САРАФІНІЮК)